



Mottaker
Å Energi AS
Postboks 603 Lundsiden
4606 KRISTIANSAND S

Deres ref.:

Vår ref.: 2020/0456-5

Saksbehandler: Rudi Wiers
Saksansvarlig: Hanne Lilja Falkanger

Dato: 19.12.2024

Å Energi AS - konkurranseloven § 20 - pålegg om opplysningsplikt vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetsserverv

Konkurransetilsynet viser til samtale med Jan Petter Horn i Å Energi AS (heretter "Å Energi") 17 desember 2024, samt e-post fra Å Energi 4. desember 2024.

I samtalen 17. desember 2024 orienterte Konkurransetilsynet om at det er besluttet at opplysningsplikten¹ som i dag påhviler Å Energi, øvrige foretak i samme konsern, samt foretak der Å Energi direkte eller indirekte har eierandeler, forlenges etter en fornyet vurdering. Å Energi vil med dette fortsatt være pålagt opplysningsplikt i medhold av konkurranseloven² § 24 vedrørende foretakssammenslutninger og minoritetsserverv i kraftmarkedet.

Pålegget gjelder for foretakssammenslutninger og minoritetsserverv av et eller flere kraftverk og foretak som eier kraftverk. Med kraftverk menes i denne sammenheng alle typer kraftverk, herunder blant annet vannkraftverk, vindkraftverk og biokraftverk. Pålegget gjelder også for foretakssammenslutninger og minoritetsserverv foretatt av foretak der Å Energi direkte eller indirekte har eierandeler.

Tilsvarende brev er sendt til Statkraft AS, Skagerak Energi AS og Eviny AS.

Innholdet i pålegget utdypes nedenfor under "Nærmere om opplysningsplikten".

Bakgrunn

Konkurransetilsynet skal forby foretakssammenslutninger som i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes, jf. konkurranseloven § 16 første ledd. Begrepet "foretakssammenslutning" er definert i konkurranseloven § 17.

Konkurranseloven § 18 første og annet ledd pålegger meldeplikt for foretakssammenslutninger dersom de involverte foretak enkeltvis har en årlig omsetning på over 100 millioner kroner, og dersom de involverte foretak har en samlet årlig omsetning på over 1 milliard kroner.

¹ Pålegg om opplysningsplikt 16. januar 2023. Se også tidligere pålegg i brev 17. desember 2022, 17. desember 2018, 22. desember 2016, vedtak V2012-2 av 12. januar 2012 og vedtak V2007-32 av 21. desember 2007.

² Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven).

Konkurransetilsynet har imidlertid hjemmel til å pålegge meldeplikt for en foretakssammenslutning under terskelverdiene, dersom tilsynet har rimelig grunn til å anta at konkurransen påvirkes eller dersom andre særlige hensyn tilsier at tilsynet undersøker saken nærmere, jf. konkurranseloven § 18 tredje ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale er inngått eller kontroll er ervervet.

Videre fremkommer i konkurranseloven § 16a at "*Konkurransetilsynet skal forby erverv av andeler i et foretak selv om ervervet ikke fører til kontroll, dersom det i betydelig grad vil hindre effektiv konkurranse, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes*".

Det er i utgangspunktet ikke meldeplikt for erverv av andeler i et foretak der ervervet ikke fører til kontroll ("minoritetsserverv"). Konkurransetilsynet kan pålegge melding for erverv av andeler i foretak, jf. konkurranseloven § 18 femte ledd. Et slikt pålegg kan ikke gis senere enn tre måneder etter at endelig avtale om erverv av andeler er inngått.

Videre har Konkurransetilsynet hjemmel til å pålegge opplysningsplikt "*for å kunne utføre sine gjøremål etter loven*", jf. konkurranseloven § 24. Ifølge forarbeidene kan enhver pålegges en løpende plikt til å opplyse om endringer eller gi informasjon om nye forhold.³ Opplysningsplikten gjelder alle typer saker, herunder kontroll med foretakssammenslutninger og minoritetsserverv.

Konkurransetilsynet har gjort en vurdering av om det er nødvendig å forlenge perioden med opplysningsplikt for Å Energi. I denne vurderingen har tilsynet spesielt sett hen til om det har skjedd endringer i markedet som tilsier at opplysningsplikt ikke lenger er nødvendig. Basert på en slik fornyet vurdering har tilsynet kommet til at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om foretakssammenslutninger Å Energi er involvert i, som ikke er meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd, for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegge meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje ledd. Videre vurderer tilsynet at det fortsatt er nødvendig å innhente informasjon om Å Energis erverv av andeler i kraftverk og foretak som eier kraftverk for å kunne vurdere om det er aktuelt å pålegg meldeplikt etter konkurranseloven § 18 femte ledd.

Å Energi er en betydelig aktør i det norske kraftmarkedet og særlig i prisområdene NO2 og NO1. Kraftmarkedet preget av høy eierskapskonsentrasjon, felleseide kraftverk, samt kraftprodusenters direkte og indirekte eierskap i andre kraftprodusenter.⁴ Det har ikke skjedd vesentlige endringer i markedet etter forrige pålegg om opplysningsplikt som endrer Konkurransetilsynets vurdering av kraftmarkedet.

På bakgrunn av omsetningsverdiene til en rekke små lokale konkurrenter vil foretakssammenslutninger med slike aktører ikke være meldepliktige etter konkurranseloven § 18 første og annet ledd. Videre er ikke minoritetsserverv meldepliktig etter konkurranseloven. For at Konkurransetilsynet fortsatt skal kunne føre et effektivt tilsyn med konkurransen i kraftmarkedet, anser tilsynet det som nødvendig å pålegge Å Energi opplysningsplikt om foretakssammenslutninger som er unntatt meldeplikt etter konkurranseloven § 18 annet ledd og for minoritetsserverv.

For øvrig er opplysningsplikten begrunnet i at Konkurransetilsynet skal gis informasjon om utviklingen i eierstrukturen innen kraftproduksjonen, herunder utviklingen i omfanget av

³ Ot.prp. nr. 6 (2003-2004) side 144 og 235, og Prop. 75 L (2012-2013) side 72.

⁴ Se "*Capacity for Competition*", report from the Nordic competition authorities, 2007.

foretakenes eierskap i andre kraftprodusenter. Dette gjelder uavhengig av om slike erverv i seg selv er gjenstand for en nærmere vurdering etter konkurranseloven. Slike opplysninger er nødvendig for å sikre at tilsynet får tilstrekkelig informasjon til å kunne føre et effektivt tilsyn med utviklingen i kraftmarkedet.

Den lovpålagte meldeplikten etter konkurranseloven § 18 berøres ikke av opplysningsplikten i foreliggende brev.

Da tilsvarende brev er sendt til Statkraft AS, Eviny AS og Skagerak Energi AS kan opplysningsplikten i enkelte tilfeller medføre dobbeltrapportering. Dersom dette skulle være tilfellet, kan foretakene samordne gjennomføring av opplysningsplikten slik de finner hensiktsmessig.

Å Energi har i e-post 4. desember 2024 gitt uttrykk for at det kan være en utfordring for både ledelsen og advokater å holde oversikt over det som skjer i tilknyttede selskaper, det vil si foretak der Å Energi ikke har kontroll. Å Energi har derfor foreslått å begrense pålegget slik at det kun omfatter foretak som inngår i Å Energi-konsernet og felleseide kraftselskaper som har ervervskonsesjon etter vannfallrettighetsloven.

Konkurransetilsynet har vurdert Å Energi sitt innspill, men har kommet til at Å Energi fortsatt bør pålegges å gi informasjon om foretakssammenslutninger og minoritetserverv foretatt av foretak som Å Energi har direkte og indirekte eierandeler i, samt for minoritetserverv. Det er tilsynets vurdering at Å Energi kan sørge for å holde oversikt over slike erverv uten at det vil medføre betydelige ressurser for selskapet. I den forbindelse viser tilsynet også til at foretakene kan samordne gjennomføring av opplysningsplikten. Tilsynet viser også til at opplysningsplikten blant annet er begrunnet i tilsynets behov for å få informasjon om minoritetserverv, samt om utviklingen i eierstrukturen innen kraftproduksjon.

Nærmere om opplysningsplikten

Opplysningsplikten forlenges og gjelder for perioden 1. januar 2025 og frem til og med 31. desember 2026.

Pålegget om opplysningsplikt gjelder for samtlige foretakssammenslutninger der Å Energi eller øvrige foretak i samme konsern, varig overtar kontroll over eller fusjonerer med, et eller flere andre kraftverk og foretak som eier kraftverk i Norge, jf. konkurranseloven § 17. Pålegget gjelder videre for alle erverv av andeler i kraftverk og foretak som eier kraftverk, selv om ervervet ikke fører til kontroll, jf. konkurranseloven § 16 a.

Opplysningsplikten omfatter også foretakssammenslutninger og minoritetserverv foretatt av foretak der Å Energi direkte eller indirekte har eierandeler.

Opplysningsplikten omfatter ikke erverv av solkraftverk som er unntatt fra konsesjonsplikt etter energilovforskriften⁵ § 3-1 første ledd. Videre omfatter ikke opplysningsplikten foretakssammenslutninger eller minoritetserverv av foretak som utelukkende eier solkraftverk.

Opplysningsplikten vil likevel omfatte solkraftverk som oppfyller vilkårene for konsesjonsplikt i energilovforskriften § 3-1 første ledd. Dersom det ikke er søkt om eller tildelt konsesjon til det planlagte kraftverket på tidspunktet for ervervet, anbefaler Konkurransetilsynet Å Energi å opplyse om ervervet i henhold til pålegget, så lenge det kan

bli tale om et konsesjonspliktig anlegg.

Å Energi plikter å opplyse om foretakssammenslutningen eller minoritetsservervet så snart som mulig og senest innen tre virkedager etter at endelig avtale er inngått eller kontroll er ertvertet. Fristen for å inngi opplysningene løper fra det først inntrufne tidspunktet.

Opplysningsplikten innebærer at Å Energi skal inngi en beskrivelse av foretakssammenslutningen eller minoritetsservervet, herunder skal det som et minimum angis hvem som er parter og tidspunkt for inngåelse av endelig avtale, samt tidspunktet for gjennomføringen av foretakssammenslutningen eller minoritetsservervet.

I tilfeller hvor Konkurransetilsynet mottar opplysninger i medhold av gjeldende pålegg vil tilsynet, senest innen 15 virkedager etter at opplysningene er mottatt, varsle Å Energi dersom pålegg om meldeplikt etter konkurranseloven § 18 tredje og/eller femte ledd kan bli aktuelt.

Konkurransetilsynet anser at opplysningsplikten som pålegges, ikke vil være uforholdsmessig overfor Å Energi.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at enhver plikter å gi konkurransemyndighetene de opplysningene disse myndighetene krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, jf. konkurranseloven § 24. Et foretak som unnlater å etterkomme pålegg etter § 24 eller som oversitter frister i slike pålegg kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf. konkurranseloven § 29 første ledd bokstav c. Pålegg om å gi opplysninger kan påklages innen tre dager dersom klageren mener å ikke ha plikt eller lovlig tilgang til de opplysningene som det anmodes om, jf. forvaltningsloven⁵ § 14. En eventuell klage stiles til Konkurransesklagemnda, men sendes Konkurransetilsynet.

Forvaltningens saksdokumenter er som hovedregel offentlige, jf. offentleglova⁶ § 2 første ledd. Konkurransetilsynet har imidlertid taushetsplikt om drifts- og forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den opplysningen angår, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Heller ikke parter i en sak vil ha krav på å gjøre seg kjent med slike opplysninger, jf. forvaltningsloven § 19. Opplysninger dere mener skal unntas offentlighet og partsinnsyn, bes merket tydelig.

Spørsmål kan rettes til Rudi Wiers, telefon 97 59 95 35 og e-post ruwi@kt.no eller Hanne Falkanger, telefon 55 59 75 72 og e-post hafa@kt.no.

Med hilsen

Hanne Lilja Falkanger
Fungerende nestleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

⁵ Lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

⁶ Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).